

ראשי במחזה מחריד בין כתלי בית-האשפת

של בת 12

רק בשנה האחרונה הופיע בתפקיד ראשי בסרט המורה חניבעל, שזכה בפרס ראשון בפסטיבל הסרטים בקרלסבד שבצ'כיה.

„עד לפני זמן קצר ניהל בבודפשט שני תיאטרונים גדולים, מאדאץ וקאמר מאדאץ. הראשון, המכיל כאלפיים מקומות, נחשב לתיאטרון הלאומי של הונגריה. רק בזמן ה-אחרון ביקש זולטן לשחרר אותו מתפקיד זה, בגלל הופעותיו בסרטים.

„את הפירסום הגדול ביותר קנה לעצמו זולטן בתפקיד לני במחזהו של ג'ון סטיינבך, על עכברים ואנשים. הוא נחשב בזמנו כלני הטוב ביותר בעולם. ג'ון סטיינבך צע-מו שלח לו לפני עשר שנים, בעת הצגת הבכורה של המחזה בבודפשט, מברק של מאה מילה. בו כתב: „אתה הוא כנראה הלני האמיתי ביותר שלי.“

„גרגוש הוא כיום בן 53, וזוהו ארבעים שנה שהוא משחק. הוא נשוי לאשה יהודיה, והיה ידוע תמיד ביחסו הטוב אל היהודים. בתקופת המלחמה החביא במרתף הוילה שלו בבודפשט כארבעים יהודים. אילו היו תופסים אותו, היו תולים אותו. בפעם אחת ישב גרגוש עם יהודי בקפה, כשנכנס לפעם קצין ס.ס. וגער בו על שהוא יושב עם יהודי. גרגוש קם, סטר על לחיו של ה-

אותי בארץ. אחריו הביא אותה ישר מינכן ללוד.“

הילדה, שהמשר המשפחתי בחיי הנשואין של הוריה פגע קשות בימי ילדותה, בילתה בארץ חופשה נעימה. מתוך רצון להראות כמבוגרת, התיצבה מאחורי הדלפק בבית הקפה שניהל אביה, עזרה בהגשה.

שיא ביקורה בארץ היתה חגיגת הבתי מצוה שלה. היתה זו חגיגה מפוארת, שנערך-כה בדירת האב עד אור הבוקר, כשעשרות מוזמנים מיטיבים ליבם במאכל ובמשקה.

חגיגת בתי-המצוה נערכה ביום ששי. ביום השלישי שלאחריו עמדה הילדה לחזור ל-אמה בגרמניה. יומיים קודם לכן התרחשה סצינת הוידוי הדרמטית בין האב לבתו.

★ ★ ★

על עכברים ואנשים

א ודמ הנורא מכל לא היה עצם וידוי-יה התמים של הילדה, שהצהירה שהיא הולכת להיות אם. מוצע הרבה יותר היה הגילוי שבא אהריו, גילוי זהותו של ה-איש שלפי דברי הילדה בת ה-12 היה צריך להיות האב לבנה.

שמו היה זולטן גרגוש. זולטן גרגוש אולי אינו מוכר לאותם מ-

לו אותו במחיר שעלה לי. כל מה שביקש נתתי לו, העיקר שיהיה מבוסס.

„הילדה שלי הכירה אותו בקפה. היא לא ראתה אותו בהצגה. לא לקחתי אותה, כי הצגת עכברים ואנשים אינה מאמימה לילדות בנות 12. לעומת זאת קניתי לה פעם כרטיס להצגת אנה פרנק בתיאטרון ההונגרי. רצייתי שהיא תראה מה עשו לנו הגרמנים. העם בתוכי היא יושבת.

„זה היה בשבת, ומכיוון שלא היה לי זמן ללכת, שלחתי אותה עם זולטן גרגוש. לא הבחנתי בשום יחסים מיוחדים ביניהם. לא ראיתי שהיא נישקה אותו, או שהיתה מאוהבת בו. היא התייחסה אליו כאל שחקן נערץ.

„ביום ההולדת שלה הוא כתב לה בספר הזכרונות בדף האחרון: „כתבתי בדף ה-אחרון, כדי שתזכרי אותי אחרון.“ לא ייס-תי לזה שום חשיבות מיוחדת. לא העליתי כלל על דעתי שמשוהו יכול להיות ביניהם. שום אדם גורמלי לא יכול לתאר לעצמו דבר כזה.“

★ ★ ★

דפיקות בשלוש בכוכר

נ דהם והמום נוכח וידויה של בתו, עמד האב אובד-עצות, מבלי לדעת מה לעשות. הוא לא הרבה בשאלות. הילדה המזועזעת המשיכה לבכות: „עכשיו אתה תשנא אותי, ואמא לא תרצה לקבל אותי.“

הילדה נרגעה כעבור דקות אחדות. היא הי-טילה את כל המעטסה על כתפיו של האב, והרגישה כי הוקל לה.

כשהתאושש האב במקצת, סיפר על מה שאירע לאשת בעל-הקפה בו הוא עובד. האנשים, עימם נוצץ, יעצו לו להזמין רו-פאה. הוא הזמין את רופאת הנשים ד"ר ולריה שטארק, שלאחר בדיקת הילדה קבעה: זה קרה!

באותן שעות בדיקת כבר היה זולטן גר-גוש בחיפה, בדירתו של האמרגן ד"ר גאסי על הר הכרמל, ארו את מזוודותיו לקראת הנסיעה חזרה להונגריה. בשעות הצהריים שיחק בקלפים עם אביו של גאסי, שקע הי-משחק עד כדי כך שלא נענת לקריאה לי-בוא לארוחת-הצהריים. גאסי היה נאלץ לירות באויר, בהלצה, באקדח-אוויר, כדי להזעיקו לארוחה.

בשעה 3 לפנות בוקר נשמעו דפיקות על דלת דירתו של גאסי. כשנפתחה הדלת, נראו קצין-משטרה בבגדים אזרחיים, ושוטר ב-מדים. הם שאלו על זולטן גרגוש. זולטן יצא אליהם ואז הודיע לו הקצין: „אני אוטר אותך באשמת ביצוע מעשה מגונה בגופה של ילדה בגיל 12.“

איש אחר היה נבוך. אולם זולטן צחק במלוא פיו. הוא היה בטוח כי שוב חמדו להם ידידיו לצון, הסביר: „במקום בו מז-מינים אותך לארוחת-הצהריים בעזרת ריות (המשך מעבר לדף)

הילדה שנפלה קרבן, לדבריה של התביעה, לניצולו של השחקן זולטן גרגוש, ביום הולדתה ה-12, בחברת אביה וידידות המשפחה. חגיגת הבתי-מצוה נערכה יום אחד בלבד לפני המקרה (בשמלה הלבנה) אביה ושתי הידידות באו למינעת הזיהוי, בהתאם להוראותיו של השופט.

מאורע. כך הם ביטאו את שימחתם.“

★ ★ ★

„לא ראיתיה מנשקת אותו.“

א בי הילדה הכיר את זולטן גרגוש רק בארץ. עוד בהונגריה שמע עליו, אולם הכרה פנים אל פנים עשו רק בארץ. סיפר האב על ההיכרות עם השחקן הדגול: „אני מנהל עסק חדש ויפה, והפרינציפ שלי שכל התמירים המבקרים בארץ ואצלי בקפה יהיו שבעי-רצון. אני אירחתי גם את להקת ה-רקדנים ההונגריה, שהיתה בארץ, ועד הי-יום הם כותבים לי מכתבי תודה. בשביל זה נתתי לגרגוש, שהופיע בקפה שלי, את הכל. עשיתי לו טובות על ימין ועל שמאל, לא בשביל הבינוס, אלא בשביל הכבוד ש-היה לי להכיר אותו.“

„פעם מצא חן בעיניו השעון שלי, ונתתי

קצין. היה לו משפט עלי-כך, ואסרו עליו להופיע בתיאטרון. „אביו של גרגוש היה ארכיאולוג נודע, שביקר גם בארץ-ישראל, למטרות חקירותיו. בתקופה שלאחרי המלחמה נבחר זולטן גר-גוש כחבר הפרלמנט ההונגרי מטעם מפלגת-האיכרים. גם כיום יש לו קשרים ומהלכים בכל חוגי השלטון ההונגרי.“

„התקשרתי עמו באמצעות מכתב, והזמנ-תי לבוא לישראל. הוא הסכים. תמורת ביי-קורו לא קיבל כל מטבע חוץ. כל מה שי-קיבל היה רק במטבע ישראלי, אותו היה צריך להוציא בארץ לפני נסיעתו.“

„בארץ הופיע בעכברים ואנשים, היה במבאי והשחקן הראשי, קצו הצלחה גדולה. בזמן ביקורו בארץ מלאו 25 שנה לנשואיו עם אשתו. הוא שלח לה מברק-ברכה ו-פרחים. הם שוחחו אותו יום סלפוני, וכל אחד שרת בצד שלו שמפניה לכבוד ה-

חגיגת בת-מצווה

חטראני. הכתמים השחורים על פני הילדה

תושבי הארץ שאינם דוכרים הונגריה. אולם לגבי יוצאי הונגריה וארצות אירופה המז-רחית שסביבה, זולטן גרגוש, דוקטור לפי-לוסופיה ושחקנה הלאומי של הרפובליקה העממית ההונגריה, הוא דמות נערצת, כמו אהרון מסקין בישראל או סיר לורנס אוליב-יה בבריטניה. בשלושת החדשים האחרונים שהה גרגוש בישראל כאמן אורח, שהופיע בתיאטרון ההונגרי בישראל ובהופעות-יחיד. מי הוא זולטן גרגוש, וכיצד הגיע ליש-ראל, על כך הטיב לספר השבוע האיש שי-הכירו והביאו ארצה. סיפר האמרגן הי-חיפאי ד"ר גאסי לכתב העולם הזה:

„לפני 18 שנה הכרתי את זולטן גרגוש בפעם הראשונה. עמדי עמו יחד בתיאטרון. כבר אז היה שחקן מפורסם, שהופיע ב-תיאטרון ובקולנוע. מזה 15 שנה שהוא הפך לכוכב-קולנוע באירופה, הופיע בערך ב-שבעים סרטים בהונגריה, בצ'כיה ובאיטליה.“